

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De conditione honesta temporis praesentis, vel praeteriti. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

1. **T**riplex est finis matrimonij *essentialis, accidentalis, & extraneus.* Finis *Essentialis* est materia corporum traditio, & radicalis obligatio ad reddendum seibidem. *Finis Accidental*, sed matrimonij proprius, est sobolem generare *Genes. 1.* & concupiscentia remedium habere iuxta *Paul. 1. Corinth. 7.* propter fornicationem unusquisque uxorem suam habeat, & in ea quaeque suum vitium. Finis *Extraneus* est voluptas, diuitiae, honor, pax inter consanguineos, &c. Saep ex matrimonio consecuta. Finis *essentialis* seruandus est non solum vt matrimonium licite, sed etiam valide contrahatur, vt diximus *hac disp. punct. 1.* & tradunt omnes apud *Sanch. lib. 2. disp. 29.* Hoc sine saltem virtualiter retento contrahere expressè ob sobolis generationem, quando aptus es generare, nemini dubium esse potest licere, quippe ad hunc finem ab *Authore* naturae matrimonium ordinatum est. Contrahere autem ob vitandam fornicationem, quando periculum illius ad est consilium est *Pauli*, acquit ergo esse finis indebitus: cessante autem potentia ad generandum, & periculo fornicationis si contrahas ob mutam obsequiorum communicationem, ex honestate sine contrahis, quippe ad hunc finem matrimonium iustum est.

2. Quapropter solum est difficultas de fine extraneo, An ob illum primo, & per se matrimonium contrahere peccatum sit? Affirmare esse mortale *Angel. verbo Matrimonium 2. num. 25.* *Couarru. 2. part. de matr. cap. 1. num. 7.* Sed dura sanè sententia, quia non matrimonium quatenus Sacramentum est, sed quatenus est contractus dicitur ad praedictos fines obtinendos, quod non videtur esse nimia inordinatio. Communior tamen sententia est neget esse mortale ad praedictos fines extrinsecos contrahere; admittit tamen esse veniale peccatum, eo quod inordinatum sine fine secundarium & matrimonio extraneum primo & per se intendere, cum secundario tantum, & per accidens appetendus esset. Sic *D. Anton. 3. part. tit. 1. cap. 19. §. 9.* *Paludan. in 4. dist. 30. quest. 2. art. 3.* *Sylvest. verb. Matrimonium 4. quest. 4.* *Navarr. cap. 2. num. 79.* *Sanch. lib. 2. disp. 29. num. 26.* *Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 4. num. 1. & 2.*

3. Ceterum distinguendum censet inter fines extrinsecos. Alii enim sunt qui per se honestatem moralem continent, quales sunt pax Reipublica, charitas & amor inter consanguineos, illustris familiae conseruatio. Alii vero sunt in quibus nulla moralis honestas reuocet, vt est voluptas, diuitiae, & honor. Si contrahas ob fines moralem honestatem continentes nullum peccatum committis, sed actum virtutis moralis exerces. Quippe finis illius actionis honestus est, medium, quo ad illum obtinendum veris etiam est honestum, ergo ex nullo capite ea actio vitari potest. Nam esto illa actio habeat alium finem, seu effectum magis proprium, & praecipuum, illum expressè intendere non obligat: satis enim est illum non excludas, vt manifestissimis exemplis probat *Coinch. disp. 2. §. 2. num. 14.* *Ocellus* inquit: *dati sunt primo ad videndum, secundo ad explicandos conceptus.* Si igitur nacta occasione oculis vti velis, vt tuos conceptus exprimas, nihil de primario fine cogitans, quis dicet te peccaturum? Idem est de lingua, quae data est primo conceptus explicandis, ea tamen absque vilo peccato vti potes ad eandem aliumve finem extrinsecum. Acque ita contrahere matrimonium ob pacem aliquam obtinendam, ob fraternam charitatem fouendam, ob familiam illustrem conseruandam licitum & honestum est, sicuti dixit *Coinch. dicta disp. 2. §. 2. dub. 2. conclus. 4. numero 18.* *Basil. Poncet, lib. 1. de matr. cap. 2. num. 13.*

Si vero ob fines aliam moralem honestatem continentes contrahas est probabilè sit peccatum veniale committi, eo quod alienum sit a rationali natura operari absque fine virtutis, at tamen probabilis censet nullam in presenti adesse peccatum, sicuti docuerunt *Basil. & Coinch. supra.* Moneor, quia contractus matrimonij per se est actus honestus, tum in ratione contractus, cum ad generandam prolem, vitandam fornicationem, & mutam obsequiorum communicationem diuigatur tum in ratione Sacramenti à Christo instituti ad gratiam conferendam; velle autem obrinere aliquid temporale actu per se honesto inhonestum non est; ergo nullum est peccatum velle contrahere matrimonium retinendo illius fines, vt illo contracto vxoris pulchritudine, & dote, copulaeque voluptate fruaris, quia eo casu non operaris absque fine virtutis, qui in ipso opere intinsecè imbibitur, quem in executione ipsius operis intendis, cum illum non excludis, idèoque *Caicetan. tom. 1. opusc. tra. 3. 12. de matr. quest. 3.* *Navarr. cap. 2. num. 79.* *Couarru. 4. decret. 2. part. cap. 1. §. unico n. 7.* *Sanch. lib. 2. disp. 29. num. 25.* *Curiac. cap. 46. num. 7.* affirmant regulariter nullum peccatum committere contrahentem ob vxoris dorem & pulchritudinem, quia esto horum consecutionem medio matrimonio ita expresse intendat, vt nisi haec adessent, non contraheret: at quia fines ipsius operis non excludit, horum bonorum consecutio reputari debet non tam finis operis, quam motiuum, & excitatiuum illius.

PUNCTVM XI.

De matrimonio sub conditione contracto.

1. **S**vb duplici conditione contrahi matrimonium potest. Sub conditione inquam praesenti, praeterita de futura, eaque necessaria, contingenti, vel impossibili, corpis, vel honesta, vel contra matrimonij substantiam, pendente à propria voluntate, vel absoluta.

§. II.

De conditione honesta temporis praesentis, vel praeteriti.

- 1. *Conditio spectans tempus praesens, vel praeteritum non infert matrimonium conditionale.*
- 2. *Aliqui requirunt matrimonium contractum sub hac conditione vtique contrahenti notam esse debere, & matrimonium valere.*
- 3. *Oppositum verius est.*

1. **C**ontrahens, qui sub conditione spectante tempus praeteritum, vel praesens celebratur, proprie non est conditionalis, quia de natura, & essentia conditionis est suspendere actum vsque ad illius euentum. §. *sub condicione, insunt, de verb. obligat.* at si conditio praesens est, vel praeterita suspendere actum non potest, sed parum coalluit.

3. Solum est difficultas, An requiratur ad valore matrimonij, quod ad conditio vtique contrahenti nota sit. Vg. contrahens cum Maria sub conditione quod nobilis sit; quod habet tantam dorem, quod eius pater obtineat tale officium, ignoras autem an de facto ea conditio in te exillat, vt *Epil. Coinch. disputat. 29. dub. 1. num. 6.* negat te matrimonium contrahere, quousque agnoscas conditionem appositam esse. Moneatur, quia ad matrimonium necessario requiritur, vt consensus contrahentium vtique notus sit, at qui sub condicione sibi vel alteri ignota consentit, ne scit, an vere consentiat, vel potius dissentiat, siquidem eius dissentus, vel consensus et condicione pendet, eius existentiam ignorat, & quia licet iam que appositae conditionis ignorate illi modo contrahenti quo diceres, *Accipio te in uxorem, vel Non accipio*, ex quo nemi dubium esse potest nullum matrimonium contrahi, quia ex illis verbis aequè a sensus, & dissentus colligitur, vt videtur dicendum in praesenti.

3. Sed rectius *Sanch. lib. 5. disp. at. 7.* & *Gasp. Harado disputat. 7. diffinit. 2.* censent praedictum matrimonium valere: nam esto nota non sit conditio existentia, est tamen vtique contrahenti notus consensus sub existentia conditionis, non sub conditionis notitia: non enim consensus in matrimonio sub conditione nobilitatis notae, sed sub conditione nobilitatis existentis; ergo consensus vtique notus est casu quo nobilitas existat. Secus est de illa forma contrahendi: *Accipio te in meam, vel Non accipio*, quae nec consensus, nec dissentum determinat significare. Et probat optime potest ex §. *condiciones 6. insunt, de verborum obligationib. & leg. cum ad 38. de Rebus creditis*, vbi deciditur stipulatione sub conditione rei praeterite nasci obligationem: tamen si contrahentes ignorent appositam esse conditionem, nasci in quam obligationem non solum non renouandi consensus, & expectandi conditionis notitiam: sed etiam nasci obligationem de re stipulata, alias nulla esset differentia inter contractus sub conditionibus praeteritis ignoratis ac sub conditionibus contingentibus futuris.

§. II.

De matrimonio sub conditione honesta futurae temporis.

- 1. *Si conditio est necessaria non impedit matrimonij valorem.*
- 2. *Idem est dicendum de conditione contingente insallibilis futurae.*
- 3. *Secus de conditione absolute contingente.*
- 4. *Adueniente conditione matrimonium subsistere absque non consensu negant plures.*
- 5. *Verius est oppositum.*
- 6. *Fit satis rationibus num. praeced. allegatis.*
- 7. *Quando censentur impleri conditio, si patri placuerit.*
- 8. *Satisfit fundamentis secunda sententia num. 4. relata.*
- 9. *Non archantur contrahentes ad procurandam conditionis executionem.*
- 10. *Illis in locis in quibus Concil. Trid. receptum est, negat Sanch. Parochium, & restas assistere dere conditionis executionem.*
- 11. *Contrarium verius existimo.*